الفبای پایان‌نامه‌نویسی: حاشیه‌های مهم‌تر از متن

دیر یا زود باید به نوشتن رساله پرداخت. ممکن است قبلاً درباره آن فکر کرده باشید یا نکرده باشید به هر حال این کار را باید انجام داد. اگر در نوشتن رساله انگیزه شخصی داشته باشید کارتان خیلی بهتر پیش می‌رود تا زمانی که فقط به عنوان انجام وظیفه به آن بپردازید. در این راه باید دید راهنما و مشاور از دانشجو چه انتظاری دارند و دانشجو هم از آن‌ها چه انتظاری دارد. در این نوشته صحبت‌ها، تجربه‌ها و در و دل‌هایی از استاد و دانشجو را دربارهٔ اجرا و نگارش پایان‌نامه می‌خوانید.

انتظارات دانشجو از استاد راهنما

- کمک فنی: دادن اتاق، گرفتن مرخصی برای شرکت در کنفرانس، گرفتن میز، تسهیلات رایانه‌ای، استفاده از کتابخانه و انواع تسهیلات ابزاری دیگر. این‌ها انتظاراتی است که دانشجو می‌تواند از دانشگاه خود داشته باشد.
- کمک‌های معنوی: راهنما می‌تواند در جهت یافتن موضوع، چگونگی تحقیق پیشینه، طرز نگارش (استایل) و... به دانشجو کمک کند.
- کمک‌های عاطفی: استاد باید مرتب دانشجو را تشویق کند و دربارهٔ کار او نظر بدهد. مرتب باید به او جرئت و دلداری دهد و او را از کار نترساند. دانشجو باید در کار خودش احساس امنیت کند، باید فکر کند که حتماً می‌تواند این کار را انجام دهد. استاد نیز باید بداند که موفقیت دانشجو، موفقیت خودش نیز هست.

انتظارات استاد راهنما از دانشجو

- روحیه علم دوستی داشته باشد.
- بتواند شفاهی و کتبی نظرات خود را بیان کند.
- درست است که استاد گاه در نوشتن به دانشجو کمک می‌کند اما دانشجو باید بداند که نوشتن اصولاً کار اوست.
- استاد را مرتباً در جریان پیشرفت کار خود قرار دهد و مشکلات کار را با او در میان بگذارد. (بارها شده است که استادان گفته‌اند: اگر به من گفته بودی که...)
- بتواند کار خود را سازمان دهد و اما در همین حال اگر مشکلی پیش آمد با استاد در میان بگذارد

از زبان استاد بخواهم بگویم: «امان از وقتی که دانشجویی یادگیرنده مستقل نباشد. دانشجویی جانم را به لب رساند تا بالاخره قرار شد دفاع کند. نه روش تحقیق بلد بود نه آمار نه اصول طراحی پرسشنامه ...حتی از نگارش یک جمله از خود ناتوان بود...دانشجویانی که اهل مطالعه نیستند در نوشتن دچار مشکل می‌شوند... آخر نباید شما حداقل در چند جلسه دفاع شرکت کنید؟ نباید از دوستان و همکلاسی‌هایتان بپرسید که چکار باید کنید؟ استاد راهنما که نباید تنها منبع اطلاعاتی شما باشد... عضو گروه‌های ایمیلی و تلگرامی مرتبط شوید و با دانشجویانی که مانند شما در مرحله پایان‌نامه نویسی هستند ارتباط بگیرید». خلاصه آنکه انتظار می‌رود دانشجو از سواد اطلاعاتی کافی برخوردار باشد و تنها متکی بر راهنما و مشاور نباشد.

روابط متقابل

روابط متقابل دانشجو و استاد راهنما نه خیلی خشک باید باشد نه خیلی دوستانه. به هر حال استاد باید بتواند راحت انتقاد کند. استاد نباید آن چنان خشک باشد که دانشجو نتواند از او سؤال کند یا نظرش را بیان کند.

از زبان دانشجو بخواهم بگویم: «استادان و دانشجویان متفاوتی وجود دارند که توانایی برقراری روابط خوب آن‌ها بر پایان‌نامه بسیار مؤثر است. اگر با تمام این اوصاف نتوانستید با استاد راهنما خود کار کنید بهتر است از همان مراحل اول او را عوض کنید و استاد دیگری برای خود در نظر بگیرید». به هر حال انتظار دو طرف از هم این است که هر دو کاملاً حرفه‌ای برخورد کنند.

به در و دل‌های استاد نیز باید اشاره شود که با اینکه به دانشجو تأکید می‌کند حتماً ارتباطش از طریق ایمیل باشد گاهی

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

نیمه شب استاد راهنما با صدای پیامکی از دانشجو از خواب می‌پرد، یا روز جمعه است و در خدمت خانواده‌اش است و دانشجو از او انتظار دارد تا فردا مقاله‌اش را بخواند و ویرایش کند. خیلی غیرحرفه‌ای است که فایل‌های تکلیف و تحقیق و پایان‌نامه و پرسشنامه از طریق تلگرام ارسال شوند. استاد و دانشجو بهتر است با ایمیل باهم در ارتباط باشند و به طور مرتب آن را چک کنند تا رشته کلام و سابقه نامه‌نگاری آن‌ها از دست نرود.

نگارش پایان‌نامه

گاهی نگارش ضعیف محتوای خوب را از بها می‌اندازد. پایان‌نامه‌هایی از نظر موضوع و جامع بودن پیشینه و روش تحقیق بسیار خوبند اما به قدری بد نوشته شده‌اند یا اشکالات نگارشی دارند که خواننده ترجیح می‌دهد نصفه‌کاره رهایش کند. بیشترین مشکلاتی که در پایان‌نامه‌ها دیده می‌شود:

- جملاتی که با "و" و "که" شروع شده بود. در صورتی که می‌دانیم این دو حرف ربط هستند و در اول جمله نباید بیایند.
- جملاتی که اشکال دستوری دارند و قابل فهم نیستند.
- رعایت نکردن فاصله صحیح بین کلمات که باعث بدخوانی متن می‌شود: به هم چسبیدگی کلماتی مثل "ونیز" به جای "و نیز"، یا نبود فاصله قبل از پرانتز و بعد از علائم نگارشی مثل نقطه و کاما، یا فاصله‌های بی‌جا مثل "فر ایند"، یا استفادهٔ فاصله به جای نیم‌فاصله مثل "بسته ها" به جای "بسته‌ها"
- غلط‌های املایی یا تایپی
- عدم توجه به زمان افعال
- جملات بسیار طولانی: گاهی جملات آنقدر طولانی هستند که سررشته گم می‌شود و درک متن سخت می‌شود. جملاتی در حد یک پاراگراف
- نوشتن کاماها و نقطه‌های اضافی در متن، مثلاً قبل از پرانتز حاوی استناد درون‌متنی
- جدا کردن منابع استناد درون‌متنی با خط تیره (/)
- استفاده از فونت‌های مختلف و یکدست نبودن فونت‌ها
- جابجایی صفحات، گاهی در حین خواندن به صفحه‌ای می‌رسید که ربطی به صفحه قبلی ندارد.
- استفاده از لغات انگلیسی، مثلاً کلمه "رفرنس" به جای "مرجع"
- عدم توجه به استناد یا ارجاع صحیح به منابع مورد استفاده
- ذکر کردن منابعی در فهرست پایان‌نامه که در متن هرگز از آن‌ها استفاده نشده است
- استفاده زیاد از «نقل در نقل»: از آنجا که معمولاً نویسندگان استنباط خود را از نوشته‌های دیگران را منعکس می‌کنند (که ممکن است صحیح نباشد) بهتر است به اصل مطلب مراجعه شود.
- استفاده زیاد از آثار دیگران و سهم اندک خود نویسنده در نگارش

در ادامه به نکات مطرح شده در کارگاه مقاله‌نویسی نوروزی[1] دربارهٔ نگارش پایان‌نامه اشاره می‌شود.

- فونت مرجع برای فارسی بی لوتوس ۱۳ و برای انگلیسی تایم نیو رومن ۱۰ است. فاصله بین خطوط هم یک و نیم است.
- ماه دفاع در صفحه عنوان پایان‌نامه باید کنار سال بیاید و ذکر سال به تنهایی کافی نیست.
- در پروپوزال مقدمه نداریم.
- در بیان مسئله بهتر است بیشترین مطالب از خودمان باشد و کمتر به نوشته‌های دیگران استناد دهیم.
- پروپوزال اولیه خود را که در جلسه گروه تصویب شده است جایی ذخیره کنید چون موقع دفاع از شما خواسته می‌شود.
- فصل دو باید یک مقدمه داشته باشد که در آن گفته می‌شود در این فصل به چه موضوعاتی پرداخته خواهد شد. این فصل از چند قسمت تشکیل شده است:
  - مبانی نظری: تعریف موضوع و تاریخچه‌اش و نظریه‌هایی که در باب آن موضوع وجود دارد.
  - پیشینه پژوهش: در ابتدای قسمت پیشینه باید در جدولی ذکر کنید که با چه کلیدواژه‌هایی (فارسی و انگلیسی) و در چه پایگاه‌هایی جستجو کرده‌اید. بهتر است پیشینه‌ها از جدید به قدیم آورده شوند به‌جز در موضوعات آرشیو که بهتر است از قدیم به جدید آورده شود. بین ۵ تا ۱۰ پیشینه مناسب است. اگر دانشجویان توانایی تحلیل پیشینه‌ها را داشته باشند بهتر است که بجای توصیف هر پیشینه به‌صورت جداگانه آن‌ها را به‌صورت تحلیلی ارائه دهند. پیشینه‌ها باید ماهیت پژوهشی داشته باشند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

عنوان پیشینه باید ایتالیک باشد و در گیومه قرار داده شود. در انتهای قسمت پیشینه، جدول تحلیلی پیشینه‌های کتابشناختی می‌آید. در این جدول باید مرتبطترین (و نه همه پیشینه‌های ذکر شده) پیشینه‌ها بیایند.

- مدل مفهومی پژوهش که اخیراً اصرار می‌کنند حتماً در پایان‌نامه باشد. برای طراحی مدل مفهومی ابتدا موضوع را به مؤلفه‌های آن تجزیه کنید. هر مؤلفه یک متغیر است. متغیرهایی که بر این مؤلفه‌ها مؤثر هستند یا از آن‌ها تأثیر می‌پذیرند را فهرست کنید. برای اینکه ایده بگیرید عکس‌های گوگل را با «مدل مفهومی[۲]» جستجو کنید.

- فصل سوم که به روش‌شناسی پژوهش می‌پردازد، باید یک مقدمه داشته باشد که در آن گفته شود در این فصل به چه موضوعاتی پرداخته شده است. مواردی مانند پیام پژوهش، ابزار پژوهش، نوع پرسشنامه که استاندارد است یا محقق ساخته و شیوه ارزیابی روایی و پایایی آن در این قسمت ذکر می‌شوند. محدودیت‌های روش پژوهش و ابزار پژوهش نیز در این قسمت ذکر می‌شوند.
- در فصل ۴ آوردن هم جدول و هم نمودار برای یک نوع یافته زیبنده نیست. تصمیم بگیرید که جدول برای آن یافته مناسب‌تر است یا نمودار و یکی از آن‌ها را بیاورید.
- در فصل ۵ باید یافته‌ها به‌طور خلاصه آورده شده و بعد مقایسه پژوهش با پژوهش‌های پیشین انجام شود و بعد نتیجه‌گیری کلی. محدودیت‌های پژوهش مثلاً عدم همکاری جامعه مورد مطالعه در پر کردن پرسشنامه‌ها نیز در این بخش ذکر می‌شود.
- پیشنهادهای پژوهش دو دسته‌اند: پیشنهادهای برخاسته از پژوهش که باید بر اساس یافته‌های پژوهش باشند نه کلی‌گویی و شعاری و پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی
- پرسشنامه و دیگر ابزارهای پژوهشی استفاده شده در پرسشنامه باید در قسمت ضمایم و پیوست‌ها بیاید.
- چکیده انگلیسی با چکیده فارسی باید تطابق داشته باشد.

دفاع از پایان‌نامه

در جزوهٔ درسی راهنمای رسالهٔ دانشگاهی صلح‌جو[۳] به نکات مهمی دربارهٔ جلسه دفاع از پایان‌نامه اشاره شده است:

- از کلمه دفاع نباید بترسید و بیشتر فکر کنید یک جلسه همفکری است.
- قبل از شرکت در جلسه دفاعیه، سعی کنید در یکی دو جلسه دفاعیه شرکت کنید و در آن دقت کنید که سؤالات چگونه است و به خصوص اگر دفاع کننده نقاط ضعفی داشته به آن‌ها توجه کنید و سعی کنید خودتان آن‌ها را نداشته باشید. ببینید آیا آن‌ها آسوده خاطر جواب می‌دهند یا عصبی‌اند؟
- سعی کنید قبل از جلسه دفاعیه با دوستان درباره رسالهٔ خود گفتگو کنید. به سؤالات آن‌ها به دقت گوش کنید. ببینید آیا می‌توانید محتوای رسالهٔ خود را بدون ابهام و با آرایشی درست و منظم توضیح دهید. آیا در رسالهٔ شما نقاط مبهمی وجود دارد؟ آیا می‌توانید به هنگام توضیح دادن، ترتیب محتوایی را تغییر دهید به طوری که بشود آن را به صورتی دیگر و در ضمن بهتر فهمید؟
- فکر نکنید که رساله صرفاً محصول کار شماست. به یاد داشته باشید که استاد راهنما شما نیز در آن سهیم است؛ بنابراین اگر در جلسهٔ دفاعیه دست‌پاچه شوید و خود را در برابر جمع شرکت کننده در جلسه ببازید به نحوی به استاد راهنمای خود نیز لطمه زده‌اید بنابراین با او طوری برخورد کنید که او نیز در کار سهیم بوده است. برای این منظور بهتر است قبل از شرکت در جلسه دفاعیه با استاد راهنما جلسه‌ای داشته باشید و مسائلی را که احتمالاً ممکن است در جلسه پیش بیاید و طرز برخورد با آن‌ها را مرور کنید.
- در جلسه دفاعیه خیلی حالت دفاعی به خود نگیرید. البته احتمال زیادی دارد که شما این حالت را داشته باشید چون حقیقت این است که شما مدت‌ها روی تزتان کار کرده‌اید و منابع مختلف را دیده‌اید و طبیعی است که انتظار داشته باشید همه کار شما را بپسندند؛ اما این را باید بدانید که ممکن است نکاتی را فراموش کرده باشید. چنانچه چنین نکاتی مطرح شد باید از آن‌ها تشکر کنید و بگویید که سعی خواهید کرد آن‌ها را در نظر بگیرید.
- سعی کنید در جلسه دفاعیه خود یک دوربین فیلم‌برداری یا دستگاه ضبط صدا ببرید. این کار به شما کمک می‌کند که اولاً بعداً سر فرصت به سؤالات و نکات فکر کنید و چنانچه لازم باشد برخی از آن‌ها ا در متن رساله بگنجانید. ثانیاً، در آینده چنانچه لازم باشد تز خود را در جای دیگر عرضه کنید، می‌توانید دوباره به آن نوار گوش کنید و با آمادگی بیشتر آن را عرضه کنید.

علاوه بر نکات بالا پیشنهاد می‌شود از بخش یادداشت‌های اسلاید استفاده کنید که بدانید چه مطلبی مربوط به کدام اسلاید در حین ارائه پایان‌نامه است. یادداشت‌های کاغذی برای جلسه دفاع و ارائه‌های کلاسی اصلاً مناسب نیستند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

ضمن اینکه این یادداشت‌ها نگهداری نمی‌شوند و دانشی که گردآوری کرده‌اید و ممکن است در جایی دیگر بدردتان بخورد از دست می‌رود.

جا دارد خاطره‌ای را برایتان بگویم: «دانشجو سراسیمه وارد اتاق استاد شد و دنبال لپ‌تاپی برای جلسه دفاع دوستش بود که ظاهراً دستگاه پروژکتور سالن به لپ‌تاپ خودش متصل نمی‌شد. همه در سالن منتظر بودند و زمان اختصاص داده شده به دانشجو برای ارائه آغاز شده بود ولی امکان پخش اسلایدهای پایان‌نامه وجود نداشت. بارها گفته شده است که حتماً یک ساعت قبل از دفاعیه در سالن حضور پیدا کنید تا فرصت کافی برای چک کردن تمام دستگاه‌ها، نور و دمای سالن را داشته باشید تا همه‌چیز رو به راه باشد. با بروز کوچک‌ترین مشکل استرس جلسه دفاع دو چندان می‌شود».

چند اشکال در استخراج مقاله از پایان‌نامه

- عیناً همان پایان‌نامه با حذف بخش‌هایی تبدیل به مقاله می‌شود. نتیجه‌اش این می‌شود که در مقاله می‌خوانیم: همان‌طور که در فصل پیش اشاره شد...!
- کل منابع را از قسمت فهرست منابع پایان‌نامه در انتهای مقاله قرار داده می‌شود در صورتی که به برخی منابع فقط در پایان‌نامه استناد شده است و در متن مقاله نامی از آن‌ها برده نشده است.

پیشنهادهایی برای موفق بودن در پایان‌نامه

- چشم‌انداز کار: هر کسی دلش می‌خواهد پایان‌نامه‌ای عالی و شگفت‌انگیز داشته باشد، اما مهم‌ترین کارها و پژوهش‌های شما قطعاً بعد از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد یا دکتری خواهد بود. به پایان‌نامه باید مثل یک کارآموزی نگاه کرد. بعید به نظر می‌رسد سایر دانشجویان یا پژوهشگران حوزه شما پایان‌نامه‌تان را بخوانند؛ اما قطعاً مقالات آینده شما را خواهند خواند.
- استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی: ابزارهای مدیریت پژوهش مثل «ترلو[۴]» که در تلفن‌های همراه هوشمند و «ان ویوو[۵]» در لپ‌تاپ نصب می‌شوند و برای گردآوری و مدیریت همه ابزارها، منابع و ایده‌های پژوهش بسیار سودمند هستند و دستیارهای عالی برای شما خواهند بود.
- چک کردن و سر زدن: یک روزهایی که خیلی از نوشتن خسته شدید از پای تحقیق بلند شوید و بروید به سراغ استادی که تا به حال با او دربارهٔ تحقیقتان صحبت نکرده‌اید یا کتابخانه‌ای که هنوز منابعش را چک نکرده‌اید؛ یا اصلاً چند پایان‌نامه جدید را مرور کنید، آخر روز احساس می‌کنید چقدر در پایان‌نامه پیشرفت کردید!
- زمان‌بندی کردن: گاهی احساس می‌کنید کارتان تمام شده است و مثلاً یک هفته دیگر پایان‌نامه را تحویل می‌دهید اما در اصل بیش از یک ماه تا تدوین نسخهٔ نهایی کار است! در این باره باید دقیق با استاد راهنمایتان صحبت کنید او به خاطر تجربه زیادش می‌داند کار پژوهشی‌تان چقدر به طول می‌انجامد.
- حفظ سبک خود دانشجو: گوش دادن و مشورت کردن با راهنما و مشاورهای پژوهشی خیلی مهم است. آن‌ها اصول و قالب‌بندی یک پایان‌نامه را به خوبی می‌شناسند، اما در عین حال این پژوهش نیز اثر شماست، با رعایت اصول طوری نگارشش کنید که حضور شما در آن احساس شود، با این‌گونه نوشتن مخاطب را بیشتر جذب و با خود همراه می‌کنید و اعتمادش را به دست می‌آورید.
- رفیق تحقیقاتی داشته باشید: کسی را پیدا کنید که به موضوع شما علاقه‌مند باشد و با لذت روند تحقیقاتی شما را دنبال کند، هم بازخوردهای عالی از او دریافت خواهید کرد و هم در زمان‌های سخت‌کاری به شما انگیزه خواهد داد. این دوست را می‌توانید در دانشگاه در میان همکلاسی‌ها بیابید یا سری به شبکه‌های اجتماعی آکادمیک بزنید. در دوره‌ای هستیم که فناوری اطلاعات و ارتباطات دنیا را به دهکده‌ای کوچک تبدیل کرده است و همه کانال‌های ارتباطی مهیا است. در ریسرچ گیت[۶] آکادمیا[۷] و لینکدین[۸] قطعاً پژوهشگرانی هم علاقه با خود پیدا می‌کنید، پروژه‌های تحقیقاتی‌شان را دنبال کنید و آن‌ها را از روند پروژه خود مطلع کنید. همچنین، در گروه‌های مباحثه ایمیلی داخلی یا خارجی و کانال‌های تلگرامی که موضوعشان مرتبط با کار شماست عضو شوید تا از خلال مطالبی که به اشتراک گذاشته می‌شود ذهنتان به موضوع بهتر باز شود و فکرتان گستره و غنای بیشتری یابد و در دنیای واقعی مسائل را ببینید.
- تا انتهای کار دست از جستجو نکشید: فرایند اطلاع‌یابی و جستجوی مقالات و منابع مرتبط با موضوع پایان‌نامه تا پایان کار باید ادامه داشته باشد اما معمولاً دیده می‌شود که دانشجویان در همان ابتدای نگارش پروپوزال و نوشتن پیشینه این کار را انجام می‌دهند و دیگر ادامه نمی‌دهند و به همان منابعی که یافته‌اند تا پایان کار بسنده می‌کنند. در حالی که ممکن است منابعی بعداً منتشر شوند که تأثیر زیادی بر کار ما داشته باشند و از

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

دستشان بدهیم. راحت‌ترین کار این است که سیستم آگاهی‌رسانی[۹] را در گوگل اسکالر یا پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط فعال کنید. با این کار هرگاه مقاله‌ای مرتبط با کار شما منتشر شود به شما از طریق ایمیل اطلاع داده می‌شود.

- ایده‌آل گرا نباشید: همان‌طور که قبل از این گفتم پایان‌نامه قرار نیست یک شاهکار باشد! هیچ‌چیز به اندازه خود کمال‌گرایی باعث خرابی کارتان نمی‌شود! به قول خارجی‌ها پایان‌نامه‌ها دو نوع‌اند: آن‌هایی که بی‌عیب و نقص هستند و آن‌هایی که به اتمام می‌رسند.
- مراقب خودتان باشید: نکته آخر آنکه از خانه بیرون بروید و صد البته که از دنیای واقعی هم غافل نشوید! در همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی مرتبط شرکت کنید، ملاقات افرادی که در موضوع شما صاحب‌نظرند و یا روش تحقیق مدنظر شما را کار کرده‌اند و ...گاهی فشار کار زیاد پایان‌نامه باعث می‌شود دانشجو بیش از ۱۲ ساعت پای رایانه بنشیند؛ به همه آن‌هایی که خیلی به خودشان فشار می آورند پیشنهاد می‌کنیم از خانه بیرون بروند! اگر می‌توانید وسایل کارتان را بر دارید و در فضای باز، زیر آفتاب بشینید و بنویسید. خلاصه آنکه مراقب سلامتی و روحیه‌تان باشید!

پانویس:

[۱]نوروزی، علیرضا (اسفند ۱۳۹۶). کارگاه مقاله‌نویسی. دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
[۲] conceptual model
[۳]صلح‌جو، علی (۱۳۸۷). راهنمای رساله دانشگاهی (جزوه‌ی درسی).
[۴] Trello
[۵] Nvivo
[۶] Research Gate
[۷] Academia
[۸] Linkedin
[۹] Alert

نویسندگان:
دکتر مریم صراف‌زاده[۱]– نیلوفر صلح‌جو [۲]

۱.استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تهران، ir.ac.ut@sarrafzadeh.m
۲.فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات، ir.ac.ut@solh.niloo

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	مریم صراف زاده و نیلوفر صلح جو
عنوان مقاله:	الفبای پایان‌نامه‌نویسی: حاشیه‌های مهم‌تر از متن
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitابدار)
دوره مجله(Vol):	۴
شماره مجله(Issue):	۱
سال(Year):	۱۳۹۷
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/9645

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.